

Besteforeldrenes klimaaksjon i Bergen og omegn

ÅRSMELDING 2023

Styret for 2023

Janet Wiberg	styreleder
Norman Natland	nestleder fram til høsten 2023
Karin Skjerdal	nestleder etter høsten
Anders Bærheim	kasserer
Wibeke Kryvi	styremedlem
Bjørghild des Bouvrie	styremedlem
Gunnar Kartveit	styremedlem
Halfdan Wiik	styremedlem
Sidsel Kjølberg	varamedlem
Gro Fjeldtvedt	varamedlem

Denne rapporten omfatter hele perioden fra den 1. januar til den 31. desember 2023.

Medlemstall: Ved slutten av 2023 var vi 557 medlemmer i BKA Bergen og omegn.

Styremøter:

Det har vært avholdt 11 styremøter i 2023. Møtene fant sted i Stømgaten 1, Manufakturhuset, og hjemme hos Janet Wiberg. I tillegg hadde vi et styremøte hos Raftostiftelsen i forbindelse med et felles møte med dem. Vi har ikke hatt utgifter med disse møtene.

Medlemsmøter:

Vi har holdt 6 medlemsmøter med foredrag i Kunsthallen.

24.februar

Foredrag ved David Chelsom Vogt, UiB.
Problemet med klimaproblemet – sett fra et filosofisk ståsted.

23.mars

Foredrag ved psykolog **Nicholas Carr**.
Samfunnspsykologi for klima.
Forbindelsen mellom det personlige og politiske nivå er engasjement og aktivisme.

27. April

Foredrag ved **Tina Kutti**, forsker ved Havforsningsinstituttet.
Myndighetene har igangsatt en åpningsprosess for havbunnsmineralvirksomhet på norsk sokkel. Hva er miljøutfordringene ved slik gruvedrift?

28. september

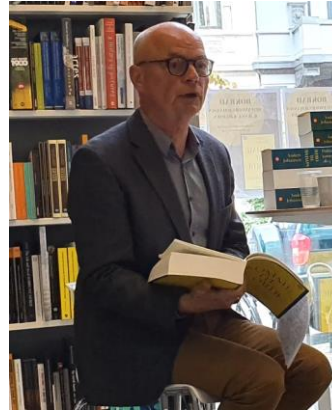
Foredrag ved **Helge Drange**, klimaforsker tilknyttet Bjerknessenteret, professor ved Geofysisk institutt UiB.
Etter rekordhøye temperaturer og en sommer med ekstremvær:
Hva er status for klimakrisen? Hvor står vi nå – i verden, i Norden?

19. oktober

Foredrag ved **Anders Johansen**, professor emeritus i sakprosa og medievitenskap ved UiB.

Sannheten og realiteten – om klimakrise og politisk handlingslammelse. Foredraget handlet om klimapolitikkens uforpliktende retorikk.

30. november

Foredrag ved **Truls Johannessen**, professor i biokjemi ved Geofysisk institutt UiB

Global oppvarming: Hva skjer med havet?
Foredrag handlet om havets rolle til å dempe drivhuseffekten gjennom opptak av antropogent produsert CO₂, oppvarming av verdenshavene, havforsuring, deoksygenering og mulige endringer i økosystemer på relativt kort sikt – og nedsmelting av is på land og havnivå på litt lengre sikt.

Aksjoner og aktiviteter:

Vi har arrangert og deltatt i flere aksjoner og aktiviteter i løpet av året.

1.MAI TOG

Wibeke Kryvi avbildet i BT

og BA

NULLUTSLIPPSVERKSTED

10. mai, i forkant av fylkes- og kommunevalget ble vi invitert til å delta i «Nullutslippsverksted» i regi av Naturvernforbundet sammen med regionale/lokale ledd i organisasjoner som er med i det nasjonale «Broen til framtiden». Tema var hvordan kan Vestlandet nå klimamålene sine? Janet Wiberg representerte BKA Bergen og omegn.

MØTE MED RAFTOSTIFTELSEN

Klimaendringer har gitt oss uttrykket klimaflyktninger, og det utfordrer oss både nasjonalt og internasjonalt. Styret hadde 11. mai møte med Jostein Kobbeltvedt og Solveig Moldrheim i Raftostiftelsen for å høre hvordan de arbeider med dette i forhold til menneskerettigheter, og drøftet felles metoder og målgrupper i arbeidet vårt.

«RABALDER FOR BYBANE» AKSJON 1

Bergens mødre inviterte til demonstrasjon den 26. september ved den blå steinen og med marsj til Rådhuset: IKKE FLERE OMKAMPER – BYGG DEN BANEN! Besteforeldrene møtte manns- og kvinnesterk opp, skrev Bergens Tidende. - Vi vil overlate en miljøvennlig by og en levelig verden til barnebarna våre, sa Ragnar Tvinnereim til avisa. Og Karin Skjerdal fulgte opp: - Vi har få år på oss til å nå klimamålet, og da er Bybanen noe av det viktigste vi kan gjøre i Bergen.

AKSJON FOR GRETHA THUNBERGS BUDSKAP

Grønn Ungdom og MDG inviterte til en spontan demonstrasjon på Ole Bulls plass den 8. september, i kjølvannet av Ola Svennebys uttalelser om Grethe Thunberg generasjonen. BKA holdt en liten appell. MDG holdt hovedappell og NU ledet slagordsang.

GLOBAL CLIMATE STRIKE

Vi deltok den 15. september i en «global climate strike» ved den blå steinen sammen med Fridays for Future og andre miljøorganisasjoner. Temaet for protesten var å kreve en rask og rettferdig slutt på fossilt brensel

PRIS PÅ NATUREN

Mange fagmiljø har tatt til orde for at en bør sette en pris på uberørt natur, slik at en kan måle pengeverdien av dette opp mot t.d. verdiskaping som en eventuell utbygging representerer. Men trenger vi egentlig dette – er ikke uberørt natur «priceless»? Og representerer dette en risiko for å forringe verdien på natur?

For å få svar på disse spørsmålene var postdoktor i filosofi **David Chelsom Vogt** og direktør **Kari Sveva Dowsett** frå Multiconsult invitert til biblioteket den 26. september. Naturvernforbundet og BKA var arrangører.

DEMONSTRASJON MOT GRUVEDRIFT PÅ HAVBUNNEN

Den 2. oktober, sammen med NU, demonstrerte vi ved den blå steinen mot gruvedrift på havbunnen. Gruvedrift på havbunnen risikerer å skape dødsjoner langs kysten vår, og alle fagmiljøer er imot. Likevel vil regjeringen åpne for slik drift.

AKTIVITETSMESSE

I anledning 60-årsjubileet arrangerte Pensjonistforbundet en aktivitetmesse for eldre i Grieghallen den 5. oktober. Organisasjoner med tilbud for de eldre hadde anledning til å presentere seg, og kunne drive rekruttering. BKA hadde stand og vervet flere medlemmer.

KLIMAMARKERING VED KONSTITUERING AV DET NYE BYSTYRET I BERGEN

Den 25. oktober stilte BKA medlemmer opp utenfor bystyresalen da de nyvalgte politikerne ankom møtesalen. Vi sto, med våre røde hatter på, bak våre to bannere med «BARNAS KLIMA -DITT ANSVAR» og hilste på dem mens de gikk forbi.

BYSTYREDEMONSTRASJONER

Ved anledning bystyremøtene 22. november og 19 desember har vi demonstrert utenfor bystyresalen med våre bannere med «BARNAS KLIMA -DITT ANSVAR» og med våre røde hatter på. Vi har hilst til politikerne mens de gikk forbi oss på vei inn i lokalet. Intensjonen er å vise at vi følger med deres klimapolitikk.

«RABALDER FOR BYBANE» AKSJON 2

Rett etter bystyreaksjonen samlet vi med Naturvernforbundet i spissen ved den blå steinen på Torgallmenningen og marsjerte til Rådhuset. Flere organisasjoner var med. Halfdan Wiik, for BKA, ble intervjuet av NRK og opptak var sendt på Vestlandsrevyen.

NASIONAL KLIMAMARKERING

Den 20. november, en uke før FNs 28. klimatoppmøte, var det en markering for en ansvarlig klimapolitikk over hele landet. Naturvernforbundet tok på seg å være koordinator for markeringen. Flere organisasjoner holdt appell inkludert BKA ved nestleder, Karin Skjerdal som også ble intervjuet av NRK. Opptak ble sendt på Vestlandsrevyen. BKA også fikk god oppmerksomhet i BT.

Mange røde hatter var tilstede.

FRIDAYS for FUTURES

BKA støtter Fridays for Futures som demonstrerer hver fredag kl 12.00 ved den blå steinen. Karin Skjerdal og Wibeke Kryvi har vært trofaste støttespillere. Vi har nå bestemte oss for å satse særlig på den siste fredag hver måned i håp om å tiltrekke flere besteforeldre.

INDRE ARNA: TEMAKVELD OM KLIMA

Den 26. oktober, i samarbeid med Besteforeldrenes klimaaksjon, arrangerte Diakoniutvalget i Arna en temakveld om klima, natur og framtidstro. Målet for denne kvelden var å fremme framtidstro og håp, samtidig våge å se og snakke om alvor. Det ble holdt to korte foredrag: **Helge Drange**, klimaforsker UiB: *Klimaalvor og framtidstro* og **Gunnar Karveit**, tidligere ansatt i Kirkens Nødhjelp og BKA styremedlem: *Gudsfrykt med nøysomhet – kan det hjelpe oss i dag?*

VALGKAMPEN 2023

BKA delte ut flygeblad på Torgallmenningen, ved bybanestoppene på Lagunen og Sletten, og også i Fusa kommune under valgkampen.

GODT KLIMAVALG – Din stemme er viktig!

En stemme for klima er en stemme for barnas framtid. I mer enn 30 år har vi snakket og snakket – om de store menneskeskapte klimaproblemene. Imens har problemene fått lov å vokse seg større. Samtidig har vi også fått en alvorlig naturkrise. Nå må det handles – globalt, nasjonalt og lokalt. KLIMAUTSLIPP må ned – i din kommune! MER NATUR må beskyttes – i din kommune! BARN OG UNGE må bli hørt – i din kommune!

VALGET 2023

BESTE FORELDRENE KLIMA AKSJON

EN HELHETLIG KOMMUNAL KLIMAPOLITIKK MÅ:

- KUTTE** klimagassutslipp fra kommunale virksomheter, og gjennom reguleringer og bistand bidra til at lokalt næringsliv og innbyggere er med på dugnaden.
- TILRETTELIGGE** for reduserte transportbehov. Gjøre kommunens kjøretøy- og maskinpark fossilfri. Planlegge for økt gange, sykkelbruk og kollektivtransport.
- BEVARE** naturmangfold og naturens evne til å ta opp klimagasser, gjennom restriktiv arealbruk og tiltak for restaurering av blågrønne økosystemer.
- SIRKULERE** ressursene slik at avfallsmengden i kommunen reduseres kraftig og mye av avfallet blir til nye ressurser.
- TILPASSE** infrastruktur og beredskap til å håndtere effektene av klimendringer. Mattjord skal ikke nedbygges eller ødelegges på andre måter.
- KOMMUNALE INNVIKJØP** må stille miljøkrav og stimulere til økt bærekraft, reduserte klimagassutslipp og utvikling av en mer sirkulær økonomi.
- MILJØETATEN** i kommunen må ha tilstrekkelig arbeidskraft og midler til å kunne drive et forsvarelig, godt og offensivt klima- og miljøarbeid.

BESTEFØRELDRENE KLIMA AKSJON krever at Grunnloven § 112 blir tatt på alvor – også av kommuner og fylkeskommuner: «Enhver har rett til et miljø som sikrer helsen, og til en natur der produksjonsevne og mangfold bevares. Naturens ressurser skal disponeres ut fra en langsiktig og allsidig betraktning som ivaretar denne rett også for etterleken.»

VALGET 2023

BESTE FORELDRENE KLIMA AKSJON

Stand i Eikelandssosen

ET SPARK I RÆVEN

Fem dager før kommunevalget, hadde BKA i Bergen, sammen med Natur og Ungdom og Naturvernforbundet invitert til gratis konsert for grønne velgere, med noen av byens beste musikere. Gruppene Real Ones og Gabriels Novgorod ga sitt beste. Dette skal være et spark i ræven på oss alle, innledet konferansier Yngve Seterås. Og yess, – det traff! Med appeller fra Gabriel Fliflet fra Naturvernforbundet, Matilde Marjala fra Natur og Ungdom og Peter Haugan fra BKA, ble det også en opplysende kveld. Haugan er fagdirektør ved Havforskningsinstituttet og advarte mot å ta for god fisk det som kjøres fram for å legitimere planene om gruvedrift på havbunnen. Konferansier og skuespiller Yngve Seterås avsluttet kvelden med å lese «Vår beste dag» av Erik Bye.

NASJONAL VERVEKAMPANJE 2023

For å gjøre oss mer synlig når vi har stands i regnbyen Bergen, har vi kjøpt inn et messetelt. Dette har vi brukte i vår vervekampanje som vi planlegger å fortsette med i 2024. Vi fikk tillatelsen fra Bergen kommune til å sette opp teltet mellom biblioteket og bybanestoppet i

sentrum på en lørdag i november. Vi fikk snakket med mange mennesker som gikk forbi og delte ut flygere. Noen meldte seg på umiddelbart mens andre ville gjøre det senere.

REPARASJONSLØRDAGER - Kampen mot overforbruk

Som vi vet, utgjør menneskenes forbruk av varer og tjenester en stor andel av det globale klimafotavtrykket.

En gruppe fra BKA har de siste to årene valgt å fokusere på nordmenns tekstilforbruk. I følge Statens Institutt for Forbruksforskning ([Klesforskning ved SIFO - OsloMet](#)) er det mest effektive vi som enkeltmennesker kan bidra med for å få ned utslippene fra tekstilforbruket, å beholde klærne våre så lenge vi kan, behandle dem riktig og bruke dem flittig inntil de er utslitt.

Fra august -23 har BKA samarbeidet med Bergen Bibliotek om å drive et reparasjonsverksted en lørdag formiddag i måneden. BKA står for praktiske gjennomføring og stiller med ressurspersoner med reparasjonserfaring. Biblioteket disponerer utstyret (også symaskiner), og annonserer på sine plattformer. Vi fortsetter også i 2024.

Tilbudet har blitt populært. Folk i alle aldre og med ulikt kompetansenivå har vært innom.

Målsetting:

- Spre reparasjonskunnskaper og – teknikker.
- Spre kunnskap om hvordan ta best mulig ta vare på klærne: vaskemetoder, oppbevaring m.m.
- Bidra til holdningsendringer: Normene for hva som aksepteres av påkledning styrer i stor grad vår motivasjon til reparasjon. «Ta- vare- på»- livsstilen kan hurtigere ta over fra «bruk-kast»- livsstilen når det blir mote å bruke reparerte klær. Denne trenden er allerede på vei inn i enkelte miljøer!
- Hyggelig samvær.

Har du lyst til å bidra som ressursperson, eller kjenner en som har lyst? (en trenger ikke å være BKA-medlem). Kontakt eventuelt styret.

Lenke til nettsidens artikkel om tiltaket: <https://www.besteforeldreaksjonen.no/2023/11/med-nal-og-trad/>

FACEBOOK:

Vi har gjenåpnet vår lokale Facebook- konto, som har ligget inaktiv i noen år. Navn på konto: «Besteforeldrenes klimaaksjon. Lokallag Bergen og omegn». Se lenke: [Facebook](#).

AVISINNLEGG

Bjørghild des Bouvrie, «Klima- og miljøministeren på villspor. Trenger vi ikke transport i høy fart? Jo, det trenger vi, men ikke på vei.» Dagsavisen 20. februar 2023
<https://www.dagsavisen.no/debatt/2023/02/20/klima-og-miljoministeren-pa-villspor/>

Bjørghild des Bouvrie, «Utvikle, ikke avvikle oljeindustrien» – Norges svar på George Orwell? Dagsavisen 20. april 2023
<https://www.dagsavisen.no/debatt/2023/04/20/utvikle-ikke-avvikle-oljeindustrien-norges-svar-pa-george-orwell/>

Karin Skjerdal, «En bremsekloss i det grønne skiftet»
<https://www.ba.no/en-bremsekloss-i-det-gronne-skiftet/o/5-8-2465846>

Halfdan Wiik har hatt en rekke innlegg om klima og miljø i Klassekampen i løpet av året, underskrevet som «medlem av Besteforeldrenes klimaaksjon». Se bl.a.
<https://klassekampen.no/artikkel/2023-05-10/debatt-mot-naturen>

Gro Fjeldtvedt, Os og Fusaposten: «FrP Bjørnafjorden tar grunnleggende feil».
[Frp Bjørnafjorden tar grunnleggende feil! \(osogfusa.no\)](https://www.osogfusa.no/frp-bjornafjorden-tar-grunnleggende-feil/)

Gro Fjeldtvedt, Tysnesbladet: «Hvilke motiv har Tysnes kraftlag med sin Hord-fast-undersøkelse?»
[Hvilke motiv har Tysnes Kraftlag med sin Hordfast-undersøkelse? \(tysnesbladet.no\)](https://www.tysnesbladet.no/hvilke-motiv-har-tysnes-kraftlag-med-sin-hord-fast-undersokelse/)

Gro Fjeldtvedt, Tysnesbladet: «Skitt i Norge. Leve Toten»
[«Skitt i Norge, leve Toten» \(tysnesbladet.no\)](https://www.tysnesbladet.no/skitt-i-norge-levetoten/)

Gro Fjeldtvedt, Tysnesbladet: «Kaffe kurerer gruff»
[Kaffe kurerer gruff \(tysnesbladet.no\)](https://www.tysnesbladet.no/kaffe-kurerer-gruff/)